

JEOLOJİ KONGRELERİNİN 100. YILI ve TÜRKİYE

A. KEMAL ERGUVANLI

İTÜ Maden Fakültesi, İstanbul

GİRİŞ

Dünyanın çeşitli ülkelerinde, yerbilimlerinin çeşitli dallarında ne tür çalışmaların, araştırmaların ve deneylerin yapıldığını, ne gibi sonuçların alındığını ortaya koymak, elde edilen verileri ilgililere duyurmak ve bunları insanların yararına sunmak amacıyla, "Uluslararası Jeoloji Kongresi" yapılması fikri ilk kez, 1875'te Amerika'da doğmuştur. Bu işin gerçekleştirilmesi için de ünlü yerbilimci James Hall'in başkanlığında 9 kişiden oluşan bir "Kongre Düzenleme Komitesi" kurulmuş ve Komitece Uluslararası ilk kongrenin, 1878 yılında Paris'te toplanmasına karar verilmiştir.

Jeoloji Kongrelerinin 100. yılının kutlanması, 1978'de toplantı yapılamadığı için, 1980'de, ilk kongrenin toplandığı kentte, Paris'te yapılıyor.

1950'de "Milletlerarası Jeoloji Kongreleri ve Türkiye" adlı yazımızda (Bk. Türkiye Jeol. Kur. Bül. Cilt II, No. 2 S: 638-71), o zamana dek yapılan Jeoloji Kongrelerine kısaca değinmiştik. Aradan 30 yıla yakın bir zaman geçmiş bulunmasına, dünyada ve yurdumuzda, yerbilimlerinin ve uygulamalı yerbilimlerinin çeşitli dallarında büyük aşama ve gelişmelerin olmasına karşın, yurdumuzda yapılan yerbilimi çalışmalarının ve araştırmalarının Uluslararası Kongrelerde istenilen biçim ve düzeyde değil, hemen he-

men hiç duyurulmamış bulunması bizim, Uluslararası Jeoloji Kongrelerinin 100. yılında aynı konuya ikinci kez değinmemize ve önerilerde bulunmamıza neden olmuştur. Bu durumun değiştirilmesi için gerekli gördüğümüz önlemler ve gelecek toplantılar için yapılmasını yararlı bulduğumuz öneriler, aşağıda kısaca özetlenmiştir.

ULUSLARARASI JEOLOJİ KONGRELERİ VE TÜRKİYE'NİN KATKILARI

Genellikle 4 (bazan 3) yıl ara ile toplanan jeoloji kongreleri yalnız, I. ve II. dünya savaşları sırasında, 9-10 yıl ara ile yapılabilmektedir.

Kongrelere ait bilgiler, toplantı yılları, yerleri, katılan ülke ve üye sayıları, Türkiye'den katılan ve bildiri verenlerin adedi ilişik tabloda verilmiştir. Uluslararası Jeoloji toplantılarında Türkiye hakkında ilk bilgiler ve bildirimler 1903 yılında, Avusturya'da (Viyana) toplanan IX. Kongreye F. Toulou (1, 2) ve G.V. Bukowski (3) tarafından sunulmuştur.*

Yurdumuzdan Uluslararası Jeoloji Kongresine ilk katılma ise 1910'da İsveç'te toplanan, XI. Kongreye olmuştur. Bu toplantıya, Darülfünun Fen Medresesi Müdürü ve "İlmütabakatülarz" muallimi, Dr Mazhar Hüsnü bey, Türkiye adına katılmıştır.

1913'te Kanada'da toplanan XII. Kongreye, İstanbul "Robert College" hocalarından L. Dominian ve Beyrut Protestan Kolejinin, Tabiat Bilimleri Profesörü, A.E. DAY katılacaklarını bildirmiş, fakat kongrede yalnız A.E. DAY bulunmuştur.

1922'de Belçika Brüksel'de toplanan XIII. toplantıya I. Dünya Savaşı nedeniyle yurdumuzdan kimse katılmamıştır.

Bu kongrede, N. Arabu "Batı Anadolu'da yapılan yeni araştırmalar" (4), G.C. Georgales'da "Kuzey Ege'nin Yapısı, İmroz adası üzerine Stratigrafik Gözlemler" (5) hakkında bildiri vermişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra, 1926 yılında İspanya'da toplanan XIV. toplantıya, İstanbul Darülfünun adına Ahmet Malik (SAYAR) katılmış ve bir oturumda başkanlık yapmıştır.

1929'da Güney Afrika'daki XV. ve 1933'te Vaşington'da toplanan XVI. kongrede yurdumuzdan kimse bulunmamıştır. Bu tarihten sonra yurdumuzda, yeraltı kaynaklarından yararlanmada, petrol ve su aramalarında, baraj, tünel ve yol yapımında, jeolojinin önemi anlaşılmasına başlamıştır. M.T.A., E.I.E., Etibank vb. gibi Türkiye ekonomisine büyük katkılarda bulunan ve yeraltı kaynaklarını araştırıp işleten kuruluşlar, yerbilimleri konusunda çalışma ve araştırmalara

(*) Bildiri isimleri Tablo 2'de verilmiştir.

Sıra	Yıl	Kongrenin yapıldığı		Katılan			Türkiye'den		
		Ülke	Şehir	Ülke	Şahıs	Delege	Katılan	Bildiri Yerli	Yabancı
I	1878	Fransa	Paris	23	310	7	—	—	—
II	1881	İtalya	Polonya	22	420	15	—	—	—
III	1885	Almanya	Berlin	22	445	13	—	—	—
IV	1888	İngiltere	Londra	25	830	37	—	—	—
V	1891	Amerika	Vaşington	26	546	30	—	—	—
VI	1894	İsviçre	Zürih	20	401	14	—	—	—
VII	1897	Rusya	Petersburg	27	1037	121	—	—	—
VIII	1900	Fransa	Paris	30	1016	61	—	—	—
IX	1903	Avusturya	Viyana	31	664	42	—	—	3
X	1906	Meksika	Meksika	34	707	52	—	—	—
XI	1910	İsviçre	Stokholm	36	879	175	1	—	—
XII	1913	Kanada	Toronto	49	981	362	—	—	—
XIII	1922	Belçika	Bürüksel	38	518	123	—	—	2
XIV	1926	İspanya	Madrid	52	1123	277	1	—	—
XV	1929	Güney Afrika	Pretorya	50	575	177	—	—	—
XVI	1933	Amerika	Vaşington	54	1182	144	—	—	—
XVII	1937	SSCB	Moskova	50	2362	157	3	2	4
XVIII	1948	İngiltere	Londra	84	1778	472	8	4	4
XIX	1952	Cezayir	Cezayir	82	2910	440	10	7	5
XX	1956	Meksika	Meksika	105	3696	607	7	5	2
XXI	1960	Kuzey Avr.	Kopenhag	101	3379	625	1	—	—
XXII	1964	Hindistan	Yeni Delhi	109	2479	646	8	—	—
XXIII	1968	Çekoslovakya	Prag	103	3793	883	17	—	—
XXIV	1972	Kanada	Montreal	110	4700	701	9	—	—
XXV	1976	Avustralya	Sidney	73	3000	—	5	1	—
XXVI	1980	Fransa	Paris	—	—	—	—	—	—
XXVII	1984	—	—	—	—	—	—	—	—

Tablo 1 — 100 yıl içinde yapılan Uluslararası Jeoloji Kongreleri ve katılan ülkeler.

başlamışlardır. Bunun sonucu olarak 1937'de Moskova'da toplanan XVII. Jeoloji Kongresine, M.T.A. adına genel direktör Reşit Gencer; Etibank adına Bedri Bekiroğlu ve İstanbul Üniversitesi delegesi olarak da H.N. Pamir katılmışlardır. Bu toplantıda, M.T.A. tarafından "Kuzey Anadolu Kömür Havzasının önemli bazı Jeolojik Problemleri" (6) ve "Anadolu Linyit Yatakları Hakkında Yeni Veriler" (7) konulu 2 bildiri sunulmuş, E. Chaput'da "Frikya Doğusunda Toroslardaki Hareketlerinin Uzantılarının Belirtileri" (8) adlı bir bildiri verilmiştir.

1939'da, II. Dünya Savaşının başlaması ile toplantılar durmuş ve XVIII. kongre ancak 1948'de yapılabilmektedir.

Bu 10 yıllık süre içinde, Türkiye Jeolojisi daha da gelişmiş, Avrupa ve Amerika'da petrol, maden, yerbilimleri ve uygulamalı yerbilimleri konusunda öğretim gören ve doktora yapan elemanlar yurda dönmüş, araştırma, inceleme ve yerbilimleri öğretiminde büyük bir gelişme başlamıştır.

1948'de Londra'da toplanan kongreye yurdumuzdan 8 kişi; M. Blumenthal, N. Egeran, de Laczy, C. Taşman, C. Ünsalamer, (M.T.A.), Mc Callien (A.Ü.), H.N. Pamir (İ.Ü.), M. Sayar (İ.T.Ü.) katılmış ve Türkiye hakkında 8 bildiri verilmiştir. (Bak. tablo 1; 9-14).

XIV. Kongre, 1952'de Kuzey Afrika'da, Cezayirde yapılmış bu toplantıya yurdumuzdan 10 kişi katılmış, 12 bildiri sunulmuştur. (15-27)

1937-1952 yılları arasında toplanan kongreler, yurdumuzdaki yerbilimleri araştırmalarını yansıması açısından, en verimli olanlardır.

Güney Amerika'da, Mexika'da Mexico City'de 1956'da toplanan XX. Uluslararası Jeoloji Kongresine 105 ulustan 3996 kişi, Türkiye'den de 2 kişi, (C. Taşman ve M. Tokay) katılmışlardır.

M. Tokay, burada, Dünya Jeoloji Haritaları seksiyonunda, Türkiye'nin 1/500.000 ölçekli jeoloji haritalarını takdim etmiş ve kongrede M.T.A.'nın yaptığı çeşitli haritalar sergilenmiştir.

Kongreye C. Taşman, J. Westersweld, E. Lahn, X. Planhol, V.D. Kaaden, N. Pınar, Türkiye hakkında bildiri sunmuşlardır.

1960'da Avrupa'nın kuzey ülkelerini içine alan XXI. Uluslararası Kongre Danimarka'nın Kopenhag şehrinde toplanmış ve Türkiye H.N. Pamir tarafından temsil edilmiştir. Bu toplantıda 83 konu işlenmiş, 430 bildiri verilmiş, 8 simpozyum ve özel toplantı yapılmıştır.

XXII. kongre Hindistan'ın Yeni Delhi şehrinde toplanmış, Türkiye'den 8 kişi katılmış (İ. Ketin, E. Göksu, G. Sağiroğlu, C. Erentöz, K. Erguvanlı, S. Alpan, M. Ayan, Z. Ternek) tir. Bu kongrede E. Göksu Petrol Jeoloji seksiyonunda başkanlık yapmıştır.

Bu yıllarda, yurdumuzda yerbilimlerinin çeşitli dallarında bir çok araştırma yapılmasına karşın bu kongrelerde hiç bir bildiri verilmemiştir. Yalnız M.T.A. Enstitüsü, hazırlamış ve yayınlamış olduğu, 1/500.000 Jeolojik Haritaları sergilemiştir.

Çekoslovakya'nın başkenti Prag'da 24 Ağustos 1968'de toplanan XXIII. Jeoloji Kongresine yurdumuzdan büyük bir yerbilimci grubu (17 kişi) katılmış 2 bildiri (35, 36) sunulmuştur. Fakat 25 Ağustos Salı günü sabahı Rus tanklarının şehre gelmesi nedeniyle toplantılar ve geziler tam yapılamadan kongre kapanmıştır.

1908

- (1) Toula, Fr.: Der Gegenwärtige Stand der Geologischen Erforschung der Balkanhalbinsel und des Orients. C.R. Congr. Geol. Inter. IX. pp: 175-184. 1903-1904-Wien.
- (2) Toula, Fr.: Übersicht über die geologische Literatur der Balkanhalbinsel mit Morea des Archipels mit Cypers der Halbinsel Anatolien, Syriens und Palaestinas. C.R. Congr. Geol. Inter. IX, t: 1, pp: 185-330. 1903, Wien. (Bu listede 1314 travayın adı vardır.)
- (3) Bukowski, G.: Neuere Fortschritte in der Kenntnis der Stratigraphie von Kleinasien. Cong. Geol. Inter. C.R. XI. pp: 393-426. 1903-1904, Wien, 1922
- (4) Arabu, N.: Les nouvelles recherches sur l'ouest de l'Asie Mineure. Congr. Geol. Inter. XIII. Belgique 1922. C.R. pp: 1097-1110. 1925 Belgique. Fas. II.
- (5) Georgalas, G.C.: Sur la structure de l'Égée du Nord. Observations stratigraphiques sur l'île d'Imbros. Congr. Geol. Inter. XIII, Belgique 1922. (1925), fasc. 3 pp: 1599-43. 1937
- (6) MTA: Quelques problèmes géologiques importants du bassin houiller du Nord de l'Anatolie. M.T.A. 1937 Ankara.
- (7) MTA: Nouvelles données sur la lignite d'Asie Mineure. M.T.A. 1937 Ankara.
- (8) Chaput, E.: Symtomes de prolongation des mouvements Tauriques dans l'Est de la phrygie. 1937 (1939) t: 2, pp: 429-431, 1 Fig. (Rusça) 1948
- (9) Blumentahl, M.: Sur l'inconstance du dejetement tectonique dans la zone orogénique Anatolienne. Fasc: 13, pp: 23-33, 4 Fig.
- (10) McCallien, W.J. — Tokay, M.: Sedimentation phenomena of the Cretaceous of the Black Sea region, between Zonguldak and Ereğli, Asia Minor. Fasc: 13 pp: 154-165, 7 fig.
- (11) Pamir, H.N.: Les scismes en Asia Mineure entre 1934-1944. La cicatrice Nord-Anatolienne. pp: 214-19, Fasc. 13 fig. 1.
- (12) Tagman, C.E.: The stratigraphy of the Alexandretta gulf Basin.
- (13) Dijkstra, S.J.: Megaspores of the Turkish carboniferous and their stratigraphical value.
- (14) Lahn, E.: Géologie et activité sismique en Turquie "Présentation de la nouvelle carte sismologique de la Turquie" pp: 283-284, Fasc. 13, 1952
- (15) Lahn, E.: Hydrogéologie de l'Anatolie Centrale (Turquie). Fasc. VIII, pp: 147-154 Fig. 1
- (16) Mercier, J.: Hydrogéologie de la Haute Mésopotamie Occidentale 1 Carte, Fasc: VIII, pp: 155-164.
- (17) Ergin, K.: Gravity and Magnetometer surveys for chromite ore deposits in Turkey. pp: 123-131. Fasc: IX, Fig: 4.
- (18) Gökşu, E.: Über die Geologie und Genese der Bauxit-Vorkommen in der Türkei. Fasc. XII pp: 183-197 Fig: 5.
- (19) Yalçınlar, I.: Les lignes Structurales de la Turquie. Fasc: XIV, pp: 293-299, 1 Figure.
- (20) Tendam, A.: Relations du Crétacé et du Tertiaire dans le Sud-Est de la Turquie. pp: 107-117 Fasc: XV.
- (21) Yalçınlar, I.: Les gisements de Mammifères et d'autres Vertébrés fossiles de la Turquie. pp: 139-149, 1 Carte, Fasc. XV.
- (22) Onde, H.: Formes Glaciaires dans le massif lycien de l'Akdağ (Turquie du Sud-Ouest) pp: 327-337, Fasc: XV, Fig: 2.
- (23) Egeran, E.N.: Relations Entre les unités tectoniques et les gisements petroliférés de Turquie. Fasc. XVI, pp: 125-133. 1 Carte.
- (24) Mercier, I.: Contribution a la Connaissance des Gisements petroliferes du Moyen-D'orient. Fasc. XVI, pp: 135-143, 2 fig.
- (25) Pinar, N.: Vue d'Ensemble Sur les Faunes Echinologiques de Turquie. Fasc. XIX. pp: 109-113.
- (26) Lahn, E.: Relations entre volcanisme Tertiaire-Quaternaire et tectonique en Anatolie (Turquie) Fasc: XV.
- (27) Pinar, N. - Lahn, E. : La position tectonique de l'Anatolie dans le Système Orogénique Méditerranéen. Fasc: XV, 1956
- (28) Lahn, E. : Relations Entre Roches Volcaniques Tertiaires et Quaternaires et Structures Tectoniques en Anatolie (Turquie), Sec. I.
- (29) Westerveld, J. : Phases of Neogene and Quaternary Volcanism in Asia Minor. Sec. I, pp: 103-119.
- (30) Lahn, E. : Les Difficultés Géologiques et Seismologiques du Projet D'Aménagement Hydraulique de L'Anatolie Nord et Nord-Est (Turquie) Sec. IV.
- (31) Planhol, X. (1956); Le Pliocene et le Quaternaire de la Plaine D'Antalya. Sec. V.
- (32) Kaaden, G.V.D. (1956): On Relationship Between the Composition of Chromites and the Tectonic Magmatic Position of Peridotite Bodies in the SW of Turkey, Sec. VIII, Mexico.
- (33) Pinar, N. : Relations Between Green Rocks and Tectonic Structures in Anatolia (Turkey), Section VIII.
- (34) Tagman, C. : Evidences of Oil and Gaz Associated with Igneous Rocks in Turkey, Sec. VII. 1963
- (35) Erentöz, C.: Ternek, Z. : Eaux theromominérales de la Turquie. v: 19, pp: 75-84.
- (36) Seyhan I. : Kaolin deposits of Turkey. Symp. I. v: 16-pp: 43-51 1976
- (37) Altuğ, S. : Leakage Study of the West Side of the Oymapınar Reservoir, Turkey.

Tablo 2: Uluslararası Jeoloji Kongrelerinde Türkiye hakkında verilen bildiriiler

XXIV. Kongre, 4700 kişinin katılımıyla, 1972'de Kanada'da Montreal'de toplanmış 17 konuda, yüzlerce bildiri verilmiştir.

Bu toplantıya yurdumuzdan İ. Ketin, G. Sağiroğlu, M. Topkaya, F.

Baykal, M. Aslaner, T. Güvenç, F. Demirmen katılmış, maalesef Türkiye'deki çalışmalar hakkında hiç bir bilgi verilmemiştir. Yalnız M.T.A. yaptığı haritaları sergilemiştir.

1976 Ağustosunda Avustralya'da, Sidney'de yapılan XXV. Kongre-

ye 73 ülkeden yaklaşık 2800 kişi gelmiştir. Yurdumuzdan 5 kişi (E. ALTINLI (İ.Ü.), S. ALTUĞ (E.İ.E), G. ATAMAN (H.Ü.); E. BİNGÖL (M.T.A.); M. GÜRSOY (H.Ü.) katılmış. S. ALTUĞ Oymapınar bara-

ji jeolojisi hakkında bir bildiri sunmuştur (37).

100. YIL TOPLANTISI VE YENİ GELİŞMELER

İlk kez, 1878'de Fransa'da Paris'te 23 ülkeden 310 kişinin katılımıyla toplanan I. Uluslararası Jeoloji Kongresi'nin 100. yılı, yine aynı kentte, Paris'te 7-17 temmuz 1980'de kutlanacaktır.

Yer bilimciler, Jeoloji Kongrelerinde, ilk yıllarda, 300-400 kişi ile toplanıp, jeolojinin 4-5 ana dalını işlemiştir. 1910'dan sonra konular artmış, ekonomik jeoloji ağırlık kazanmaya başlamıştır. 1910'da 4 ana dal ve maden jeolojisi işlenirken, 1913'te konular 8, 1922'de (Petrol ve Jeofiziğin de alınmasıyla) 10'a çıkmış ve katılma çok artmıştır.

II. Dünya Savaşından sonra, 11 yıl aradan sonra, 1948'de Londra'daki toplantıda, uygulamalı jeoloji; baraj, tünel ve yeraltıları jeolojisi, doğal kaynaklardan yararlanma, yapı malzemesi ve yeni enerji kaynakları konularına ayrı bir yer verilmeğe başlamış ve katılanların sayısı 2000'e yaklaşmıştır. 1956'dan, sonra bu rakam 3000'in üstüne çıkmış, 1972'de Kanada'da 4700'e ulaşmıştır.

1976'da dünyanın bir ucunda, Avustralya'nın başkenti Sidney'de toplanan XXV. Kongreye, 73 ülkeden 2800'den fazla bilim adamı katılmış, çeşitli konular işlenmiş, simpozyumlar yapılmış, harita, film ve yer bilimleri ile ilgili ölçü ve çizim aletleri sergilenmiştir.

Günden güne gelişen ve çeşitli dallara ayrılan yer bilimlerinin son yıllarda uygulama alanları artmış, doğal kaynakların aranıp bulunmasında, çıkarılıp değerlendirilmesinde, genel ve özel amaçlı jeolojik haritaların yapılmasında, enerji ve çevre sorunlarında, kent ve kır planlamasında ve projelendirilmesinde ayrı bir önem kazanmıştır. Bundan ötürü, son 10-15 yıldan bu yana, bu büyük toplantıların yanında, yer bilimlerinin genişleyen her konusu, yüzlerce uğraşanı olan ayrı bir bilim dalı haline almıştır ve her dal da, ayrı ayrı ele alınmağa, ayrı ayrı

toplantılar ve simpozyumlar yapılmaya başlanmıştır.

Son 4-5 yıldır da yer bilimlerinin genel jeoloji, mineraloji, petrografi, paleontoloji, tektonik vb. gibi ana dallarından ayrı petrol, maden yatakları, jeofizik, yeraltıları ve mühendislik jeolojisinin özel dallarında, 300-600 kişinin katılımıyla toplantılar yapılmaya ya da daha özel ve ayrıntılı konularda, 50-60 kişilik çalışma grupları oluşturulup özel konular işlenmeğe gidilmiştir.

Bu sayılar ve dallanmalar bize uygulamalı yer bilimlerinin ne kadar önem kazandığını göstermektedir. Kanımızca bundan sonraki yıllarda enerji, su, baraj, tünel, yol vb. gibi büyük yapılarda, enerji kaynaklarının aranmasında, kent ve kır planlamasında ve çeşitli çevre sorunlarının çözülmesinde uygulamalı yer bilimi verilerinin kullanılmasıyla gelişme daha da artacaktır.

SONUÇ

Uluslararası yer bilimleri kongrelerine yurdumuzdan ilk katılma 1910'da olmuştur, 1910'lardan önceki toplantılarda yurdumuza ait bilgiler yabancılar tarafından verilmiştir. 1933'den sonra, yeni üniversitelerin ve araştırma enstitülerinin kurulmasıyla, doğal kaynakların araştırılmasında, işletilmesinde, baraj, tünel, bina, yol vb. yapılarda, yer bilimlerinin ayrı bir önemi olduğu anlaşılmış, genel ve uygulamalı jeoloji alanlarında Türk yer bilimcileri tarafından yapılan araştırma ve incelemeler yıldan yıla artmıştır. Bu artışa paralel olarak da, yurdumuzda yapılan çalışmalarını tanıtmaya ve toplantılara katılma, 1937-1956 yılları arasında çok artmıştır.

Türkiye'de 1960'dan sonra, yer bilimlerinin çeşitli dallarında, öğretim, araştırma, inceleme ve uygulama alanlarında, büyük bir gelişme olmuştur. Fakat, gelişmeleri, yapılan çalışma ve orijinal incelemeleri tanıtmaya maalesef ya hiç, ya da çok az olmuştur. Kongrelere katılma artmakla beraber, tanıtmaya ve çalışmalarını sunma yok denecek kadar azdır.

Kanımızca bu durum tüm yer bilimcilerin, öğretim, araştırma, inceleme ve tanıtmaya kurumlarının üzerinde durması gerekli bir noktadır.

ÖNERİLER

Yurdumuzda yer bilimlerinin ve uygulamalı yer bilimlerinin büyük bir gelişme göstermiş olmasına karşı, yapılanları tanıtmaya ve sunma maalesef çok azdır. Bu kusur kanımızca tüm üniversitelerimizin, araştırmacı, uygulayıcı ve öğtindürtücü kuruluşlarımızdır. Bu çekingenlik perdesini yırtmak, yeni atılımlar ve girişimler yapmak zorunludur. 1980'de Paris'te toplanacak kongrede ve 1984'de Türkiye'de yapılması istenilen toplantılarda yer bilimlerinin tüm dallarında, yurdumuzda yapılan çalışmalarını duyurmak Türk yer bilimcilerinin görevidir. Bu işin gerçekleştirilmesi için gerekli gördüğümüz noktaları ve önerilerimizi şöyle özetleyebiliriz.

1 — Bugün yurdumuzun büyük üniversitelerinde "Jeoloji Mühendisliği" öğretimi yapılmakta, her yıl yaklaşık 500 öğrenci alınmaktadır.

2 — Üniversitelerimizin yer bilimleri bölümlerinde yapılan "Doktora", "Doçentlik" ve "Profesörlük" çalışmalarının hiç olmazsa bir kısmı özet halinde de olsa, bu toplantılara, bilim alemine, sunulmalıdır.

3 — Üniversiteler ve uygulayıcı kuruluşlar ve çalışmalarını yapan genç araştırmacıları bu toplantılara yollamalıdır.

4 — Araştırmacı ve uygulayıcı kurumlarımızda her yıl pek çok çalışma, inceleme ve uygulama yapılmaktadır. Bunların büyük bir kısmının bu toplantılara sunulacak düzeyde olduğunu görmekteyiz. Elde edilen bu veriler dışarıya mutlaka duyurulmalı ve tanıtılmalıdır. Bu husus yöneticiler tarafından benimsenmeli, çalışanlara öncelik verilmelidir.

5 — Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu tarafından desteklenen projeler bu kongrelere götürülmeli, yeni güdümlü "Araştırma Projeleri" ve yurdumuz için yararlı "Uygulamalı Araştırma Üniteleri" oluşturulmalıdır.

6 — Yerbilimlerinin çeşitli dallarında kurulmaya başlanan "Millî Komite"ler, bu tür çalışmalarını kuruluşlarla da işbirliği yaparak önceden planlamalı, kongrelere sunmalıdırlar.

7 — Kanımızca yapılması gerekli ilk ve en önemli iş, Millî Komitemiz, Üniversitemiz, Araştırmacı ve uygulayıcı kuruluşlarımız ile işbirliği yaparak bu çekingenliğin ve ürkekliğin ortadan kalkmasını sağlamak ve yeni atılımlar yapmak-

tır,

8 — İlgili bakanlıklar, uluslararası toplantılara bildiri ile katılacakları ödüllendirmeli, bildiri sayısını ve düzeyini artırıcı yöntemler getirmelidir.

Maden Kaynakları Uluslararası Sınıflaması

BM Maden Kaynakları Tanımlama ve Terim Uzmanları Gurubu Raporu

ÖZET

Maden Kaynakları Tanımlama Terim Uzmanları Grubu maden kaynakları için bir uluslararası sınıflama dizgesi önermiştir. Jeolojik sağlanabilirlik düzeyine göre üç temel kaynak ulamı (kategorisi), R-1, R-2 ve R-3 ayrılmıştır. Bu ulamların herbiri varolan toplumsal-ekonomik koşullarda söğurülebileceği düşünülen (astulam E) ve ekonomik önemi öngörülebilir (astulam S) kaynaklara bölünebilir. Bu ulamlar (ye-

rinde) in situ ya da çıkartılabilir metal ya da maden niceliklerine bağlanabilir. Uzmanlar Grubu'nun önerilerinin uluslararası kamuoyunca benimseneceği ve kıyaslanabilir istatistiklerin sunumunu kolaylaştırma da uygulanacağı umulmaktadır.

I. UZMANLAR GRUBUNUN OLUŞUMU

Doğal Kaynaklar Komitesi 24 Mart'tan 4 Nisan 1975'e değin Tokyo'da toplanan dördüncü oturumunda maden kaynakları verilerinin yo-

rumunda karşılaşılan zoriukları saptayarak Ekonomik ve Toplumsal Konsey'e, Kanada'nın önerisi doğrultusunda, Birleşmiş Milletlerin maden kaynakları çalışmalarında kullanılabilecek ortak bir tanımlar ve terimler takımına duyulan gereksinimle ilgili bir tasarının kabulünü önermişti.

Tasarı Konsey'in 25 Temmuz 1975'teki 1975. toplantısında "Doğal kaynakların sunum ve yeterliliğinin sorunları" başlıklı 1954 (LIX) nolu kararın B bölümü olarak kabul e-